

Ідея про те, що всі речі одночасно існують у будь-якій точці простору, наштовхує на думку про темпоральну схожість нелінійної організації гіпертексту і міфу. Останій є панхронним, а гіпертекстуальний час – гіперхронним. Лексеми *Projektor, Maschine, Byzanz, Mikrophone, Ikarus, Argo* ніби маркують перехід до іншого часового виміру, утворюючи ілюзію присутності усіх реалій в одній площині.

Враховуючи нестійкість часово-просторової прив'язки, в гіпертексті змінюється й сам принцип організації "тіла" тексту, розширюються можливості його мовної репрезентації. Так, зникають традиційні лінійність, центрованість, часово-просторова єдність тощо. Сутність семантики можливих світів полягає в тому, що абсолютної істини не існує, а існує лише багатовимірність і плюралізм. *Перспективу* дослідження складає ромаїття стилістичних засобів (текст у тексті, жіноче письмо, інтертекстуальність та ін.), які разом з темпоральною нелінійністю формують додаткові інтерпретаційні можливості у площині сучасного тексту.

Література

Бабушкин А. П. "Возможные миры" в семантическом пространстве языка. – Воронеж: ВГУ, 2001. – 86 с. *Вардзелашвили Ж.* "Возможные миры" текстуального пространства / Ж. Вардзелашвили // научные труды. Серия: филология. – Тбилиси: Тбилисский гос. ун-т, 2003. – Вып. 7. – С. 37-45. *Ивин А.А.* Логика. Учебное пособие/А.А. Ивин. – М.: Знание, 1998.–228 с. *Руднев В.П.* Шизофрения в культуре XX века / В.П. Руднев // Философия языка и семиотика безумия. – М.: Территория будущего, 2007. – С. 504-510. *Фуко М.* Археология знания / Мишель Фуко; пер. с фр., общ. ред. Бр. Левченко. – К.: Ника-Центр, 1996. – 208 с. (a) *Adams R.* Counterfactuals / Will Davis // The Cambridge Dictionary of Philosophy: Cambridge University Press, 1996. – 882 p. (б) *Adams R.* Possible Worlds / Robert Adams // The Cambridge Dictionary of Philosophy: Cambridge University Press, 1996. – 882 p. *Duwe C.* Zeit der Begegnung. Begegnung mit der Zeit / C. Duwe. – Siegen: VS, 2003. – 178 S.

УДК 811. 134.2'272'367.628

ТЄЛКОВА О.В., ОЛІЙНИК А.М.
(Запорізький національний університет)

КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІСПАНСЬКИХ ВИГУКІВ

У статті розглядаються семантичні та комунікативно-прагматичні особливості вигуків однини іспанської мови. Визначається також роль імперативних, емоційних, етикетних та звуконаслідувальних вигуків у спілкуванні відповідно до комунікативного контексту та інтенцій мовця.

Ключові слова: вигуки, імперативні вигуки, емоційні вигуки, етикетні вигуки, звуконаслідувальні вигуки, спілкування

Телкова О.В., Олейник А.М. Коммуникативно-прагматическая характеристика испанских междометий. В статье рассматриваются семантические и коммуникативно-прагматические особенности междометных единиц испанского языка. Определяется также роль императивных, эмоциональных, этикетных и звукоподражательных междометий в общении в соответствии с коммуникативным контекстом и интенциями говорящего.

Ключевые слова: междометия, императивные междометия, эмоциональные междометия, этикетные междометия, звукоподражательные междометия, общение

Tielkova O., Oliinyk A. Communicative-pragmatic characteristic of Spanish interjections. The article deals with semantic and communicative-pragmatic peculiarities of the Spanish interjections. It also defines the role of imperative, emotional, etiquette and onomatopoeic interjections in the communication according to the communicative context and speaker's intentions.

Key words: interjections, imperative interjections, emotional interjections, etiquette interjections, onomatopoeic interjections, communication

Знаходячись на периферії мови, вигуки двічі в історії розвитку лінгвістики ставали об'єктом пильного розгляду мовознавців. Перший злет інтересу до слів цього розряду був пов'язаний з розробкою питання про структуру мови, наступна хвиля підвищеної уваги до вигуків була викликана зміною дослідницької парадигми, коли увага лінгвістів зосередилася на діалозі та живій мові. У межах когнітивно-дискурсивної парадигми об'єктом сучасних досліджень стає функціонування вигуків однини у дискурсі, що визначає **актуальність** цього дослідження та обумовлює комплексний підхід до визначення ролі вигуків у спілкуванні.

Проблематику, пов'язану з роллю вигуків однини в мові та мовленні, неодноразово досліджували і продовжують досліджувати як вітчизняні, так і зарубіжні лінгвісти. Так, серед мовознавців, що зверталися до розробки теоретичних засад дослідження даного мовного явища, слід відзначити В.С. Виноградова [Виноградов 2005], І.В. Арнольд [Арнольд 2004], К. Вальверду [Valverdu 2003], Л. Гомес Торрего [Torreго 2007] та ін.; що стосується досліджень семантичної та прагматичної природи вигуків однини, то серед лінгвістів даного спрямування слід виокремити Р.І. Бабаєву [Бабаева 2008], Н.М. Фірсову [Фирсова 2010], Л.М. Мінкіна [Минкин 1998], Дж. Ліча [Leech 1983], В. Едесо Наталиас [Edeso Natalias V. 2007]. Загалом, розглядаючи питання, пов'язані з вигуківими одиницями, неможливо оминати той факт, що дослідження даного мовного явища активно розвиваються, що

підтверджується постійною зміною кутів зору та заглибленням у різні аспекти їхнього утворення і функціонування.

Отже, **головною метою** цієї статті є дослідження комунікативно-прагматичних характеристик іспанських вигуків. Виходячи з мети дослідження, були поставлені такі **завдання**:

- розглянути теоретичні проблеми дослідження вигуку в сучасному мовознавстві;
- визначити та охарактеризувати семантичні та комунікативно-прагматичні особливості іспанських вигуків.

Об'єктом дослідження є вигук як мовне явище, а **предметом** – семантичні та комунікативно-прагматичні особливості вигуківих одиниць в іспанській мові.

У науковому лінгвістичному обігу вже традиційним є термінологічне протиріччя у трактуванні. Ця тенденція поширюється і на трактування поняття «вигук». Так, словник Королівської академії іспанської мови подає наступне визначення: „вигук – клас слів, що виражають яесь раптове враження чи глибоке почуття: здивування, біль, хвилювання, любов та ін. Також служить для того, щоб звертатися до співрозмовника чи в якості форми привітання, прощання, згоди та ін.” [Diccionario de la lengua española 2010]. Подібний підхід підкреслює емоційну та етикетну спрямованість вигуківих одиниць. Дану точку зору можна назвати загальноприйнятою, однак лише серед іспанських лінгвістів, адже, загалом, це питання у вітчизняній та російській лінгвістиці залишається доволі дискусійним та неоднозначним. Більш релевантним та ґрунтовним, на нашу думку, є визначення Н.І. Попової, яка трактує вигук як незалежну частину мови, яка служить для вираження емоційно-вольової реакції мовця на дійсність, іншими словами, вигук в спонтанній формі виражає фізичні та психічні стани мовця – біль, радість, здивування, захват, неприязнь, захоплення та ін. На відміну від інших форм і засобів вираження емоцій вигук сам по собі – емоційний знак, хоча і не має предметного значення. На відміну від інших частин мови вигук може вживатися в особливих ситуаціях, які створює мовець, прямо виражаючи свої почуття, тобто, вигук вживається тільки в усній мові і ми не можемо знайти його в непрямій мові [Попова 2000, с. 358]. У цій дефініції увага звертається не тільки на загальноприйняті засади: статус вигуків в системі частин мови, засоби вираження емоцій за їх допомогою, а й зокрема, на певні прагматичні особливості вживання цих мовних одиниць.

Питання, пов'язані з вигуками, не обмежуються багатогранністю дефініцій, кількість класифікацій та підходів до цього мовного явища також представляє певні варіації. Частіше за все вигуки класифікують, виходячи з двох основних принципів їхнього розподілу – за походженням (первинні та вторинні, або непохідні та похідні) та за значенням (емоційні, спонукальні, етикетні та звуконаслідувальні), при цьому виділення різновидів вигуків за першим принципом, тобто за походженням, більш однозначне, ніж семантичний підхід.

Що стосується функціонування вигуків, то тут, беззаперечно, слід виділити їх фундаментальну комунікативну функцію, завдяки чому процес комунікації стає жвавим, розгорнутим та емоційно забарвленим. Загалом, вигуки поліфункціональні, і це спостерігається не тільки в іспанській мові, а й в інших мовах світу, де вони так само, як і в іспанській, виконують такі основні функції як модальну, функцію взаємодії (фатичну) та контекстуальну [Edeso Natalias V. 2007, с. 507]. Так звані факультативні функції – характерологічна, суб'єктивно-характеризуюча та функція впливу, які найяскравіше виявляються при використанні етикетних вигуків, надають інформацію про соціальний статус адресанта, підкреслюють суб'єктивний характер оцінки, а також викликають той чи інший психологічний відгук (реакцію, стимул) у адресата [Фирсова 2010, с. 28-29]. Метакомунікативна функція дозволяє регламентувати поведінку та діяльність учасників комунікації, координувати їх сумісні дії. Вона може бути спрямована як на себе, так і на партнера. Під час реалізації цієї функції виникає потреба вдаватися як до спонукання партнера до виконання якоїсь дії, так і до заборони якихось вчинків. Адже людина спілкується заради досягнення певної мети, для чого і здійснює певну діяльність, яка в свою чергу потребує постійного контролю та кореляції [Максимова 2000].

Отже, перейдемо до розгляду семантичних та комунікативно-прагматичних характеристик іспанських вигуків. Імперативні вигуки або вигуки волевиявлення передають наказ, прохання, заборону; їх значення дещо неоднорідні. З одного боку, до їх числа входять слова *¡ea!*, *¡anda!*, *¡vamos!*, які мають загальне значення спонукання і можуть відноситися до найрізноманітніших дій. З іншого боку, у цю групу входять слова типу *¡chist!*, *¡fuera!*, *¡jarre!*, кожне з яких є заклик до певної дії (або її заборонаю). До імперативних вигуків загального значення відносяться слова: *¡ea!*, *¡sus!*, *¡anda!*, *¡vamos!*, *¡venga!* Вони є досить поширеними в іспанській мові:

- *¡ea!* – ну!, нумо!, ану! виражає спонукання до дії, наказ, заохочення: – *¡Ea! Cántale al*

señor lo que te profetizó tu mamacita [Vargas Llosa 2004, с. 15]. У даному випадку *¡ea!* передає заохочення до дії. Іноді цей вигук служить для переконання та втішання: – *Ea, demos lugar a la gentecilla que se reparile, y váyanse hasta las dos a hacer ejercicio, no les haga mal lo que han comido* [Quevedo 2009, с. 10]. Цей вигук є синонімічним до вигуку *¡sus!*, який також виражає спонування до дії та підбадьорювання;

- *¡anda!* – ну нічого!, тримайся!, тримайтеся!, досить!, закінчуй! також має загальне значення спонування чи заохочення та підбадьорювання: *Anda, bobillo que si te inquietaban mujeres, bien sabes tú que soy yo fiel perpetuo en esta tierra de esa mercadería...* [Quevedo 2009, с. 74]. У деяких випадках вживається для того, щоб висловити протест, невдоволеність: – *Pues que como el señorito es tan bueno...* – *Anda, dilo, mujer, dilo de una vez* [Unamuno 2006, с. 11];

- *¡venga!* – давай!, швидше!, хутко! і *¡vamos!* – пішли!, давай! швидше! є синонімічними і головним чином використовуються для спонування до дії, а особливо до її швидкого виконання: – *¡Venga, el fraile! ¡Enhorabuena!* [Quevedo 2009, с. 70]; – *Yo me encargo de ella. ¡Vamos!* [Vargas Llosa 2004, с. 48]; *¡venga!* також виражає пособництво у якійсь справі або служить для того щоб применшити значення чи відмовитися від якоїсь згоди: – *Hola, Gamboa. ¡Venga! Lo acompaño* [Vargas Llosa 2004, с. 139].

Імперативні вигуки конкретного значення виражають спонування до якоїсь конкретної дії:

- *¡chist!*, *¡chitón!*, *¡tch!*, *¡silencio!* – це!, цить!, тихо! є закликанням до мовчання та тиші: – *¡Chist! Habla un poco más bajo, que mi señor se impacienta pronto* [Zorilla 2000, с. 3];

- *¡fuera!*, *¡afuera!*, *¡aire!*, *¡largo!* – геть!, йди геть! використовуються тоді, коли треба когось вигнати: – *¿Cómo te atreves a molestar a esta preciosa señorita? ¡Largo de aquí!* [Allende 2003, с. 71]; – *¡Villano fuera, por Dios!* [Zorilla 2000, с. 102];

- до імперативних вигуків конкретного значення входять і ті слова, які використовуються при поводженні з тваринами, – для того, щоб їх підганяти: *¡jarre!*, *¡hoe!*, *¡jirí!* – но!, зупиняти: *so, jo, cho* – тпру! і т.п.: – *¡So, mi Rocinante! ¡Ya hemos llegado!* [Cervantes 2003, с. 251]. Що стосується окликів, то їх можна віднести до імперативних вигуків конкретного значення, оскільки вони завжди вживаються з однаковою метою: покликати когось або повернути чийсь увагу. Серед цих вигуків найуживанішими є: *¡eh!*, *¡he!*, *¡hola!* – гей!, агов!: – *¡Hola, seguidme todos! Dadme una rodela* [Quevedo 2009, с. 23]; – *¡Eh! Ahora váyase y no vuelva más hasta que yo le avise* [García Márquez 2003, с. 38].

Імперативні вигуки, таким чином, висловлюють спонування до дії, наказ, заохочення, допомагаючи мовцю здійснювати функцію впливу. У деяких випадках, відповідно до контексту, вигуки цього типу висловлюють невдоволення, заклик до мовчання або якоїсь іншої дії, що підтверджує думку про поліфункціональну природу вигуків.

Імпульсивні або емоційні вигуки є безпосередніми реакціями людини на будь-яке явище оточуючої дійсності, вони висловлюють почуття та відчуття, а також можуть передавати емоційну оцінку ситуації чи мови співрозмовника. Це найпоширеніша група вигуків. Серед них виділяються, так само як і серед імперативних вигуків, вигуки загального та конкретного значення.

Емоційних вигуків загального значення в іспанській мові небагато, але вони є одними з найуживаніших. Серед них наступні: *¡ah!*, *¡oh!*, *¡vaya!*, *¡Dios mío!*:

- *¡ah!* – ах!, ох!, ех!, в залежності від контексту виражає найрізноманітніші почуття: – *¡Ah, ya!, ¡una idea, una idea luminosa, Orfeo!* [Unamuno 2006, с. 47]; – *Ah, te imaginabas una falsa Luna de miel...* – *sonrió Inez* [Fuentes 2001, с. 62]. У цих прикладах вигук *¡ah!* передає радісне, приємне почуття, але цей же самий вигук може висловлювати і протилежні почуття, такі як біль, засмучення: – *¡Ah, señor licenciado, qué de cosas tengo que contarle! Sólo me pesa de que me he de ir esta noche y no habrá lugar* [Quevedo 2009, с. 54]. Іноді *¡ah!* служить для вираження подиву чи осяння: – *¿Ah, pero se llama Eugenia y es maestra de piano? —preguntó la cocinera* [Unamuno 2006, с. 12];

- *¡oh!* – о!, ой!, йой!, ох!, має такий же широкий діапазон значень. В одних випадках цей вигук може виражати задоволення, радість: *El viejo sonrió. – No, ¡oh, no!, ésta no era la piel de onagro que disminuye con cada deseo cumplido por y para su dueño* [Fuentes 2001, с. 6]; чи роздратування, невдоволення: – *¡Oh, quién se atreviera a salir entonces, diciendo a voces!* [Cervantes 2003, с. 123]; окрім того за допомогою *¡oh!* можна висловити біль утрати, жаль: – *¡Oh flor de la caballería, que con solo un garrotazo acabaste la carrera de tus tan bien gastados años!* [Cervantes 2003, с. 245]; також цей вигук передає почуття страху, невпевненості: – *¡Oh, si es por eso, yo le juro, señor de Unamuno, que no me mataré, que no me quitaré esta vida que Dios o usted me han dado; se lo juro...* [Unamuno 2006, с. 64];

- *¡vaya!* – оце так!, нічого собі!, треба ж! – один з найуживаніших вигуків в іспанській мові, його можна зустріти при будь-яких вираженнях емоцій, як позитивних, так і негативних: подив, розчарування, невдоволеність, прикрість, співчуття, розмірковування, хоча найчастіше його використання додає деякої іронії висловлюванню: – *¡Vaya! De manera que es cierto que en los Estados Unidos cualquier truhán puede empezar de nuevo* [Allende 2003, с. 189];

- *¡Dios mío!* – Боже ж ти мій!, О, мій Боже!, Батеньку мій!, Батечки!, як і решта вищезгаданих вигуків висловлює різного роду почуття, а саме захоплення: – *Gracias, Dios mío, gracias, qué bueno eres* [García Márquez 2003, с. 60]; подив: – *Dios mío, viviendo bajo el mismo techo en un nido de mentiras sin sospecharlo* [Allende 2003, с. 127]; переляк: – *¡Dios mío! ¿Qué te han hecho? — fueron sus palabras casi sin voz* [61, с. 90]; засмучення: – *¡Dios mío, esto es más largo que un dolor!* [García Márquez 2003, с. 140]; роздратування: – *¿Me quieres decir, Juana, que ahora somos padres? ¿Eso me quieres decir? ¡Dios mío!* [Serrano 2005, с. 36].

Імпульсивні вигуки, яким властиве вузьке, конкретне значення, є найчисельнішими в іспанській мові, тому ми зупинимося лише на деяких з них:

- *¡bravo!*, *¡olé!*, *¡viva!* – bravo!, ура! передають схвалення, захоплення, підбадьорювання, привітання: – *¡Bravo, bravo! ¡eso, eso! – gritó gran parte del concurso como si oyera aquello por primera vez* [Allende 2003, с. 426]; – *¡Olé, salero! ¡Viva tu mare! – se atrevió a gritar un andaluz con acento gallego* [Allende 2003, с. 108];

- *¡uf!* – ух!, ху!, тьху! та *¡puf!* – тьху! мають спільну емоцію, яка пов'язана з відразою та зневагою: – *¡Y cómo la acoquina él solo...! ¡Puf! ¡Qué estropicio! ¡Cuál corren delante de él!* [Zorilla 2000, с. 7], але вигук *¡uf!*, зокрема, передає відчуття втоми після якоїсь фізичної вправи, а особливо полегшення, пов'язане із її завершенням: – *Pues allí va otro a ocupar la otra silla: ¡uf!, aquí es ella* [Zorilla 2000, с. 102];

- *¡bah!* – ба!, ти ба!, ну, що поробиш!, авжеж! виражає недовіру, байдужість, зневагу: – *Bah, bah, bah, don Santos; usted no puede ser juez ni testigo en este proceso* [Allende 2003, с. 125]; *¡Bah, una minucia! — protestó modestamente el caballero —. ¿Qué valgo yo al lado de Revilla?* [Fernández Flórez 2002, с. 16];

- *¡caramba!* – карамба!, чорт забирай! – це, мабуть, один з найвідоміших іспанських вигуків, який висловлює прикрість, роздратування, подив: *¡Caramba, debe de ser muy tarde! Nos hemos entretenido aquí charlando... charlando...* [Allende 2003, с. 233];

- *¡oiga!*, *¡oye!*, *¡oigan!* – послухай (те)!, подумати тільки!, ви тільки послушайте! передають подив, роздратування, докір, зауваження: – *¿oye? el campo ya contesta* [Delibes 2010, с. 166]; – *¡Oiga! – grité de pronto –. Tengo una duda. Si a mi derecha hay un talud y a mi izquierda un muro, y he de ir forzosamente a uno u otro lado, ¿cuál debo elegir?* [Fernández Flórez 2002, с. 57].

Отже, як слідує з назви цього розряду вигуків, вони здатні висловлювати цілу низку емоцій та почуттів, тому можна вважати, що саме вони найтіснішим чином пов'язані з мовцем. Визначення комунікативно-прагматичного спрямування емоційних вигуків залежить від контексту спілкування та позалінгвальних чинників, які у даному випадку відіграють головну роль.

Етикетні вигуки утворюють незамкнутий ряд тематичних груп одиниць мовного етикету, таких, як «Привертання уваги»: *¡Oye, mira!*, *¡Oiga, oiga!*; «Привітання»: *¡Hola! ¿qué tal?, ¿Qué hay?*; «Подяка»: *(Muchas) gracias*; «Вибачення»: *Lo siento.*; *Ha sido sin querer.*; «Запрошення»: *¿Qué tal te parece si...?*, *¿Quieres...?*; «Поздоровлення»: *Le felicito.*, *¡Mucha suerte!*; «Прощання»: *¡Hasta luego!*, *¡Adiós!* і т. ін.

Особливу увагу також треба звернути на такий аспект мовного етикету, як форми звернення, адже вони є чи не найближчими до вигуків. Цей пласт іспанської лексики досить багатий, тому зупинимося лише на трьох формах звернення, які є одними з найуживаніших в мові, а саме, *mujer*, *hombre* та *hijo*:

- *mujer* – це досить поширена форма звернення до адресатів жіночої статі, але треба пам'ятати, що вона може відноситися навіть до дівчинки грудного віку, тобто вікова ознака в ній не має вирішальної ролі: – *Ay, mujer, que callé porque dije que en esa teníades vos dos o tres madejas!* [Quevedo F. 2009, с. 61];

- *hombre* – це апелятив, який в деяких ситуаціях має емоційну конотацію і висловлює фамільярно-ласкаве звернення, а також може виражати такі емоції, як подив, радість, сумнів, вагання, зокрема, вживається у якості звернення як до чоловіка, так і до жінки: – *Pero, hombre, ¿tú a los dos no les recuerdas? ¿o no sabes distinguir a las gentes por sus señas lo mismo que por sus caras?* [Zorilla 2000, с. 14-15];

- *hijo* – це не тільки форма звернення, яка відноситься до найменування родича; вона є

узуальною у найрізноманітніших життєво-побутових, позасімейних ситуаціях. Даний апелятив у залежності від лінгвального та ситуаційного контексту зазвичай ускладнений різними конотаціями, найчастішими з яких бувають: пестлива, загальної прихильності до співрозмовника, поблажлива, іронічна, несхвальна: – *Hijo, hijo, ¿por qué has de poner condiciones en esta hora?* [Delibes 2010, с. 303]. Таким чином, етикетні вигуки є формами ввічливості і дозволяють мовцю координувати свої стосунки з партнерами по комунікації. Ці вигуки мають яскраве соціально-культурне забарвлення, їх вживання великою мірою залежить від мовленнєвого етикету.

Звуконаслідувальні вигуки представляють собою групи фонем, що відображають звукові ознаки: а) голосу тварин, птахів, звірів, наприклад: *¡guau-guau!* – гав-гав!, *¡cucú!* – ку-ку!, *¡cacareo!*, *¡quiquiriquí!* – ку-ку-рі-ку!, *¡miau- miau!* – няв-няв!; б) предметів і явищ дійсності, наприклад: *¡boom!* – бум!, *¡tictac!* – тік-так! *¡paf!* – трах!, *¡chis!*, *¡chito!*, *¡chitón!* – ш-ш!; в) дій, рухів, наприклад: *¡pum!* – бах! *¡cataplum!* – гуп!, *¡paf!*, *¡chas!* – хлюп!; г) фізіологічних дій, відтворюваних людиною, наприклад: *¡athís!* – апчи!, *¡fu!* – тьху! *¡ja, ja, ja!* – ха-ха!

Ці слова вживаються в мовленні відповідно до різних інтенцій мовця. Для звуконаслідувальних вигуків характерним є конкретне значення, що є практично незмінним в залежності від різних комунікативних ситуацій. Характерною особливістю цих вигуків є національно-культурне забарвлення, що визначає розбіжності у відтворенні звуконаслідувальних вигуків представниками різних етносів. Це пов'язано з тим, що в кожній мові звуконаслідувальні слова мають певні особливості свого звучання відповідно до уявлення суспільства про окремі звуки, що вкоренилися досить давно, особливо це стосується звуків, що їх відтворюють птахи та тварини. Також слід зазначити, що їхній правопис доволі несталий, один і той самий вигук може бути написаний по-різному: *¡Uf!*, *¡Uff!*, *¡Ufff!*, *¡Uffffff!*; *¡Hm!*, *¡Hmm!*, *¡Hmmm!* Подібні коливання залежать від емоційної забарвленості кожного окремого звуконаслідувального слова та від прагнення якомога чіткіше імітувати реальний звук за допомогою подовження голосних та приголосних звуків.

Підсумовуючи, слід наголосити ще раз, що вигуки є здебільшого багатозначними мовними одиницями, комунікативно-прагматичними характеристиками яких є: передача емоцій, почуттів, бажань адресанта, його ставлення до адресата, до оточуючої дійсності, а також вплив на емоції, почуття співрозмовника. Проте один вигук може виражати, як ставлення до певного об'єкта, предмета, ситуації або явища, так і волевиявлення, і навпаки, що визначається метою спілкування. Саме тому полісемії, що так яскраво простежується на прикладі використання різноманітних іспанських вигуків одиниць в залежності від різних чинників, слід приділяти особливу увагу, адже цей аспект має безпосередній вплив на успішність комунікативного акту.

Крім того, оскільки вигуки найтіснішим чином пов'язані з емоційною сферою людини, специфіка їх функціонування дозволяє виявити етнокультурні особливості їхнього вживання. Знання правил і норм вживання вигуків в певній мовній спільноті, їх автентичне використання в мовленні сприяють комунікативному успіху як в монокультурній, так і в міжкультурній комунікації.

Доцільно також відзначити той факт, що переважне вживання вигуків в невимушеному мовленнєвому спілкуванні, їхня суб'єктивність і спонтанність дозволяє віднести вигуківі форми до стандартних стереотипних структур, які, як і будь-які інші стереотипи, відмічені національною специфікою. Тому вищезазначені аспекти можуть стати основою для **подальшого розвитку** досліджуваної теми.

Література

- Арнольд И.В. Стилистика. Современный английский язык / И.В. Арнольд. – М.: Флинта, 2004. – 384 с. Бабаева Р.И. Вначале было междометие... (о лингвистическом статусе междометий на материале немецкого языка) / Р.И. Бабаева // Личность. Культура. Общество. – 2008. – №2. – С. 331-338. Бабаева Р.И. Лексические средства выражения эмоций в немецком обиходном дискурсе / Р.И. Бабаева // Филологические науки. – 2008. – № 4. – С. 72-81. Виноградов В.С. Грамматика испанского языка: Практический курс / В.С. Виноградов. – М.: КДУ, 2005. – 432 с. Корди Е.Е. О значении междометий и их синтаксических функциях во французском языке / Е.Е. Корди // Вопросы грамматики французского языка. – 1964. – С. 71-106. Максимова С.Э. Регулятивная функция междометной реплики в диалоге: на материале немецкого и русского языков: дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.19 / Максимова Светлана Эдуардовна. – Тверь, 2000. – 189 с. Минкин Л.М. Аспекты синтезированной теории прагматики / Л.М. Минкин // Вісник Київського лінгвістичного університету. Філологія. – 1998. – С. 20-24. Попова Н.И. Практическая грамматика испанского языка: Морфология. Синтаксис / Н.И. Попова. – М.: Просвещение, 2000. – 506 с. Фирсова Н.М. Испанский речевой этикет / Н.М. Фирсова. – М.: КомКнига, 2010. – 208 с. Edeso Natalias V. ¿Qué hacer con las interjecciones en una clase de ELE? / V. Edeso Natalias // Las destrezas orales en la enseñanza del español L2-LE. – 2007. – P. 505-507. Diccionario de la lengua española. – Vigésima segunda edición. [Електронний ресурс]. : <http://www.buscon.rae.es/drae/>. Leech G.N. Principles of Pragmatics / G.N. Leech. – London, New York, 1983. – 250 p. Torrego L.G. Gramática didáctica del español / L.G. Torrego. – Madrid, 2007. – 372 p. Valverdú C. La interjección. Semántica y pragmática / C. Valverdú, N.M. Jesús López Bobo. – Madrid, 2003. – 95 p.

Список джерел ілюстративного матеріалу

Allende I. Hija de la fortuna / I. Allende. – Barcelona, 2003. – 436 p. *Cervantes M.* El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha / M. Cervantes. – Alicante, 2003. – 612 p. *Delibes M.* El hereje / M. Delibes. – Barcelona, 2010. – 432 p. *Fernández Flórez W.* El hombre que compró un automóvil / W. Fernández Flórez. – Madrid, 2002. – 192 p. *Fuentes C.* Instituto de Inez / C. Fuentes. – Alaguara, 2001. – 259 p. *García Márquez G.* El amor en los tiempos del cólera / G. García Márquez. – Barcelona, 2003. – 506 p. *Quevedo F.* Historia de la vida del Buscón llamado don Pablos. Ejemplo de vagamundos y espejo de tacaños / F. Quevedo. – Madrid: Biblioteca Nueva, 2009. – 324 p. *Serrano M.* Para que no me olvides / M. Serrano. – Los Andes, 2005. – 116 p. *Unamuno M.* Niebla / M. Unamuno. – Madrid, 2006. – 152 p. *Zorilla J.* Don Juan Tenorio / J. Zorilla. – Madrid: Cátedra, 2000. – 219 p. *Vargas Llosa M.* Pantaleón y sus visitadoras / M. Vargas Llosa. – Alaguara, 2004. – 326 p. *Vargas Llosa M.* La ciudad y los perros / M. Vargas Llosa. – Alaguara, 2004. – 488 p.

УДК: 811.111'276.6:34

ТИМОФЕЕВА Н.П.

(Саратовский государственный социально-экономический университет)

ОСОБЕННОСТИ СИНТАГМАТИКИ АНГЛИЙСКОГО ЮРИДИЧЕСКОГО ТЕРМИНА

В статье рассматривается проблема синтагматики английских юридических терминов, в частности, различные типы парадоксов, возникающих в их семантической структуре. Помимо традиционного компонентного анализа семного набора, выделяющегося в значении термина, привлекаются также и методы когнитивной лингвистики. Рассмотрены различные факторы, влияющие на семантическую и синтагматическую сочетаемость в сфере отраслевой терминологии. Поликомпонентные термины рассматриваются с точки зрения денотативно-сигнификативной корреляции и метафорического моделирования терминологических концептов. Выделены и проанализированы различные типы семантико-синтагматических парадоксов: локативный, дистрибуционный, синестезийный, эллиптический и парадокс «обманутого ожидания».

Ключевые слова: термин, концепт, словосочетание, семантический алогизм, синтагматический образец, коннотация.

Тимофеева Н.П. Особливості синтагматики англійського юридичного терміну. У статті розглядається проблема синтагматики англійських юридичних термінів, зокрема, різноманітні типи парадоксів, що виникають у їх семантичній структурі. Крім традиційного компонентного аналізу семного набору, який виділяється в значенні терміну, залучаються також і методи когнітивної лінгвістики. Розглянуті різні фактори, що впливають на семантичну та синтагматичну сполучуваність у сфері галузевої термінології. Полікомпонентні терміни розглядаються з точки зору денотативно-сигніфікативної кореляції та метафоричного моделювання термінологічних концептів. Виділені та проаналізовані різні типи семантико-синтагматичних парадоксів: локативний, дистрибуційний, синестезійний, еліптичний і парадокс «оманливого очікування».

Ключові слова: термін, концепт, словосполучення, семантичний алогізм, синтагматичний зразок, конотація.

Timofeyeva N.P. Peculiarities of collocation of the English juridical term. The article focuses upon the problem of collocation of the juridical terms of the English language, namely on the different types of paradoxes in their semantic structure. The author suggests analysis from the point of cognitive linguistics in combination with the traditional component analysis of the seme set in the meaning of terms. The paper considers various factors influencing semantic and sintagmatic collocation in the sphere of a branch terminology. The terms are viewed from two aspects of significative-denotative correlation and metaphorical perception of the terminological concepts. A special attention is paid to distinguishing types of syntagmatic paradoxes, such as: locative, distribution, synesthesian, "false expectation", paradox of ellipse.

Key words: term, concept, collocation, semantic alogism, sintagmatic pattern, implicit description, connotation.

Специфика поликомпонентных терминов (далее ПТ) тропового характера такова, что нередко является благодатной почвой для различного рода парадоксов и аномалий синтагматики терминосочетаний. Под парадоксами здесь и далее понимаются неожиданные явления, не соответствующие обычным представлениям (от греческого *paradoxos* - неожиданный, странный). Понятие синтагматики (сочетаемости) тесно связаны с понятием валентности. В лингвистической литературе подробно описаны уровни и аспекты ВАЛЕНТНОСТИ, выделяемые в зависимости от общей сочетательной способности (*активная/ центробежная* и *пассивная/ центростремительная*), в соответствии с фактором облигаторности (*обязательная* и *факультативная*), по количественному признаку, в зависимости от синтаксической функции дополняющего члена, а также категориальной семантики слова, реализующего валентность. Наибольшее внимание сосредоточено на классификациях валентности, в основании которых лежат факторы, определяющие потенциальную возможность языковых единиц сочетаться друг с другом